ИНСТИТУТ ПО ТЮТЮНА И ТЮТЮНЕВИТЕ ИЗДЕЛИЯ
ПЛОВДИВ
№ 460/08.09.2015 г.

С Т А Н О В И Щ Е

по конкурса за заемане на академична длъжност „Професор" в професионално направление Хранителни технологии с шифър 5.12. по научна специалност „Технология на тютюна и тютюневите изделия" с шифър 02.11.12.

с кандидат доцент доктор инж. Стефка Петрова Киркова
от Институт по тютюна и тютюневите изделия, Пловдив

от проф. д-р инж. Габриела Иванова Маринова
Институт по криобиология и хранителни технологии, София

На обявения конкурс в Държавен вестник, бр. 40 от 02 юни 2015 г. и публикуван на сайта на Селскостопанска академия – София и на сайта на ИТТИ – с. Марково, обл. Пловдив, за заемане на академична длъжност „Професор" се явява единствен кандидат доцент д-р инж. Стефка Петрова Киркова от Институт по тютюна и тютюневите изделия, Пловдив.

Кратки биографични данни

Доц. д-р инж. Стефка Петрова Киркова е завършила Висшия институт по хранително-вкусова промишленост – Пловдив (сега УХТ) през 1999 г. с квалификация инженер-технолог. Отначало работи в ТПО „Булгартабак", клон „Тютюнев комбинат" – Асеновград. От 1988 г. е научен сътрудник II степен в Институт по тютюна и тютюневите изделия, Пловдив, а от 1992 г. - научен сътрудник I степен. През 2003 г. защитава дисертационен труд на тема „Проучване на технологичните процеси и разработване на Система за контрол на качеството в цигареното производство". От 2012 г. заема академична длъжност „доцент" по научната специалност „Технология на тютюна и тютюневите изделия". Завършила е 2 специализирани курса по английски език и няколко следдипломни квалификации. В момента е директор на Институт по тютюна и тютюневите изделия, Пловдив.

Научни публикации

Доц. д-р инж. Стефка Киркова се представя в конкурса с научни и научно-приложни трудове, разпределени както следва:

1. Автореферат на докторска дисертация – 1 брой.
2. Научни публикации, свързани с дисертацията – 6 броя.
3. Научни публикации, с които участва в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент" – 51 броя.
4. Научни публикации, с които участва в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор" – 52 броя, от които:

- Монография – 1;
- Учебник – 1;
- Книга – 2;
- Ръководство – 1;
- Брошура – 1;
- Публикации към монографичен труд – 10, от които в списания с импакт фактор - 1;
- Публикации в реферирани списания – 21;

от които:

- в чужди списания – 9, с импакт фактор – 4;
- в български списания – 12, с импакт фактор - 3;
- Публикации в научни трудове и сборници от научни конференции – 12;
- Научно-популярни статии - 3;

Четири от публикациите 68, 76, 87 и 94 са под печат, за което са представени документи.

Списанията с импакт фактор, в които са публикувани материали са Bulgarian Journal of Agricultural science (1,136) – 4 броя, Journal of Global Biosciences (1,115) – 2 броя, Scholars Academic Journal of Bioscience (4,290) – 1 брой и Advanced Materials Letters (1,930) - 1 брой. Чужди списания без импакт фактор са Тутун/Tobacco – 4 броя и Journal of Agricultural science and Forest science – 1 брой. Българските списания са Селскостопанска наука – 1 брой, Растениевъдни науки – 2 броя, Български тютюн – 5 броя и Journal of Balkan Ecology – 1 брой.

Другите 12 броя са в сборници от международни (вкл. проведени в чужбина), национални и с международно участие научни форуми.

5. Авторство – в списъка на материалите за конкурса кандидатът е водещ автор в 15 публикации (28,8%), самостоятелни 15 публикации (28,8%), с един съавтор в 17 публикации (32,8%), с двама съавтори в 3 публикации (5,8%) и с трима и повече съавтори в 2 публикации (3,8%).

6. Цитиранията са повече от изискваните, като 6 са от чужди автори и останалите – от български.

Научна и научно-приложна дейност

От представените научни трудове може да се види, че кандидатът е провел научни изследвания в следните основни направления:

- тютюнът (основно хибриди и консолидирани линии от сорт Бърлей) като суровина за промишлеността – влияние на климатичните и екологични фактори върху стопанските, икономически и технологични показатели - физичен, химичен състав, пушателни свойства, селекция, сравнение;
- цигари – качество и дизайн на различните типове, изследване върху съдържанието на никотин, катран и CO в струята дим;
- спомагателни материали – цигарени хартии, филтри, нанокатализатори, електронни цигари;
- други тютюневи изделия – тютюн за наргиле, тютюн за ръчно свиване на цигари и тяхното качество при разпространението им на пазара;
- оползотворяване на отпадъците от тютюневата и цигарената промишлености - технологично неизползван тютюнев отпадък и практически решения;
- създаване на препарати за биологична борба с неприятели;
- дегустацията като аналитичен метод;

Изследователската дейност на доцент Киркова е насочена към решаване на научни и научно-приложни проблеми, свързани със суровините – традиционни и нови, технологичния процес на производството на цигари, качеството им и методите за анализ и оценка.

Основно място в изследванията заема тютюнът тип Бърлей - отглеждане, агротехнически мероприятия, консумативни свойства. Той е неизменен компонент в блендовете цигари и почти всички тютюневи изделия, защото има висока соусопоглъщателна способност, отлична горяемост, висок рандеман и физиологична сила. Климатичните условия оказват голямо влияние върху качеството на тютюна. При нашите климатични условия е възможно създаването на перспективни и конкурентноспособни линии, неотстъпващи по качество на вносните. По неоспорим начин е доказано, че на български почви по-добри качества притежават българските сортове, в сравнение с гръцки. Беритбените пояси също разкриват качествата на тютюните. Установена е връзка между пушателните качества на линии Бърлей и химичната им

композиция. Химичният състав влияе върху свободното горене на тютюна, като зависимостта на никотина и общото азотно съдържание е положителна, а на захарите и амоняка – отрицателна. На предложени за утвърждаване линии е направена биологична и икономическа оценка.

Доцент д-р Киркова е взела активно участие в разработки, при които производството на цигари е обект на изследвания. В тематиката за цигарите освен управление на технологичните процеси в желана посока, в много публикации е засегнат проблема за качеството на цигарите, което издига на по-високо ниво научно-изследователската й дейност. Разгледани са възможностите на дизайна на цигарите при формиране на качеството им и влиянието на физичните показатели върху съдържанието на никотин, катран и СО в цигарения дим при различни режими на пушене – дължина, диаметър на цигарите, степен на вентилация и ширина на тютюневите влакна. Дизайнът на цигарите, конкретно такива с различна степен на блокирани филтърни отвори се свързва пряко с темата за здравословност. За първи път от научна гледна точка са обяснени предимствата и недостатъците на нанокатализатори при цигарите, дискутирана е употребата на електронни цигари.

Спомагателните материали също оказват влияние на качеството - дължина на филтърен отрязък и мундщук, състав, въздухопропускливост и ефикасност на цигарената хартия. Тяхната многобройност и значимост ги е развила до обособяването на научни дялове в науката за тютюна и тютюневите изделия. В специална книга са разкрити неограничените им възможности за взаимозаменяемост и модифициране на дима в желана посока. Представени са редица методики за лабораторни изпитвания, полезни за специалистите.

Значителна част от разработките на доцент д-р Киркова са насочени към т.н. „други тютюневи изделия", различни от цигарите, на които се акцентира в някои Европейски документи. Те обхващат оригинални и единствени у нас научни изследвания до момента за тютюн за ръчно свиване на цигари (РИО тютюн) като алтернатива на промишлено произведените и разработването на метод за контрол на наблюдаваните вредни вещества – никотин, катран и СО в дима. Формулирането на проблема с РИО цигарите е важен научен и научно-приложен принос в технологичен и контролен аспект. Културата на пушачите се обогатява с материалите върху „тютюн за наргиле".

Проведени са проучвания върху технологично неизползван тютюнев отпадък и са дадени възможни практически решения – за производство на брикети, за екстракция на никотина, за торене на алкални почви, пиролиза и получаване на газ (за отопление).

Освен с технологична насоченост, заедно с научни работници от Института е разработен препарат от тютюнев извлек, ефикасен срещу инсектициди, отличен на „АГРА-2013" и в конкурс за иновации в ССА.

Разкрита е същността на дегустацията като единствена възможност за точно оценяване качеството на тютюна и тютюневите изделия, и неговите вариации в публикуван монографичен труд. Доказано е, че дегустацията може да е коректив на аналитичната дейност, на целия предходен технологичен път, при селекциониране на нови сортове тютюн за проследимост на консумативните им свойства. Издадена е специална инструкция за подбор на дегустатори – изисквания, примерни тестове. Чрез статистически анализ може да се постигне обективност на дегустационната оценка.

Във всички представени материали неизменно се акцентира върху документи на Европейския съюз и Световната здравна организация, как чрез технологични прийоми може да се ограничи вредата от тютюнопушенето.

Научни и научно-приложни приноси

Теоретичните и научно-приложните приноси на доцент д-р Киркова се изразяват в проучвания в цялата производствена верига на цигареното производство, от суровините до отпадъците, оценка чрез аналитични методи и дегустация, методично ръководство, разработване на нормативни документи. В научната си и изследователска дейност тя получава и потвърждава

нови факти, както и получава потвърдителни факти. Представената справка отговаря на приносите в разгледаните трудове.

Участие в научни проекти

Доцент Киркова има ръководство и участие в 35 български и международни проекти и програми, както и в 37 проекти с външно финансиране.

Кандидатът притежава педагогическа практика. Бил е консултант и ръководител на докторанти, рецензент на дипломни работи, лектор по статистически контрол, управление на качеството и сензорна оценка пред специалисти от ЦУК „БТК“, тютюневите комбинати в страната, ЦУ Агенция Митници и др.

Препоръки – представянето само би спечелило, ако списъкът с публикациите и подреждането им беше по тематика.

Съответствие на представените материали с изискванията за академичната длъжност „професор“

Доцент д-р Киркова е изграден и уважаван учен в областта на тютюна и тютюневите изделия, умеещ да работи по актуални проблеми, задълбочено да тълкува получените резултати и да ги прилага в практиката. В списъка на материалите за конкурса самостоятелните и като първи автор публикации (30 на брой) заемат 57,6%, което говори за водещата й роля в тях. Общият импакт-фактор на публикациите надвишава изискванията. Цитирана е от чужди и български автори. Работила е по изготвяне на методики, спецификации, регламенти, наръчници, ръководства, стандарти, технико-икономически задания, досиета на марки цигари, експертизи към Агенция Митници, становища към Министерството на земеделието и храните, Министерството на финансите и др. Ментор е по проекти „Студентски практики“, хоноруван преподавател в университет в Р. Македония, държавен експерт по тютюна. Участвувала е и е ръководила български и международни проекти. Има внедрени рационализации и сертификати за авторски права. Притежава богат организационен и административен опит, член е на редакционната колегия на македонското списание „Тутун”. Представените материали убедително доказват, че се надхвърлят изискванията на чл. 93 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ на ССА и отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение.

З А К Л Ю Ч Е Н И Е

С представените за участие в конкурса материали доцент Киркова отговаря на изискванията на ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „професор”. В своята изследователската работа тя е постигнала значими научни, научно-приложни и приложни резултати в областта на селекцията и изпитването на хибриди и консолидирани линии тютюни, качество и дизайн на цигарите, съдържание на никотин, катран и СО в струята дим, спомагателни материали за производство на цигари, дегустацията като аналитичен метод за оценка качеството на цигарите, други тютюневи изделия, практически решения за оползотворяване на отпадъците от тютюневата и цигарената промишлености, препарати за биологична борба с неприятели. По-голямата част от постигнатите резултати представляват интерес от гледна точка на приложението им в практиката. Притежава богат опит и умения.

Въз основа на това давам положителна оценка за цялостната научно-изследователска и внедрителска дейност на доцент Киркова. Препоръчвам Научното жури да предложи на Научния съвет на Института по тютюна и тютюневите изделия да присъди академичната длъжност „професор” на доцент д-р Стефка Петрова Киркова.

08.09.2015
София

Изготвил становището:
/проф. д-р инж. Г. Маринова/